

TÁRCA.

JELENTÉS

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM KÖNYVTÁRI OSZTÁLYAINAK ÁLLAPOTÁRÓL AZ 1930. ÉVBEN.

I.

Az Országos Széchényi Könyvtár.

A könyvtári élet rendes menetét az 1930. év első felében váratlan gyász eset zavarta meg. Dr. ZSINKA Ferenc, osztályunk vezetésével megbízott könyvtárnok május 4-én rövid, de kínos szenvedés után mindnyájunk őszinte fájdalomára elhunyt. Ravatalánál a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója meleg szavakban búcsúzott az elhunyttól, kinek emlékét kartársai kegyelettel őrzik. A Könyvtár ügyvitelének zavartalan-ságát biztosítandó, dr. HÓMAN Bálint főigazgató megbízásából dr. JAKUBOVICH Emil főkönyvtárnok, a múzeumi Levéltár megbízott igazgatója, május 5-én átvette a Könyvtár vezetését s e könyvtárigazgatói megbízatását a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr június 17-én jóváhagyta 430—1/16—1930. számú leiratában.

A múlt évben megindított könyvtárrendezési munka tervszerűen folyt tovább. A gyarapodás feldolgozásában a folyószámzás szerinti rendszer (numerus currens) fogadtatván el, a már eddig felgyülemlett szaporulat ilymódon való feldolgozásának munkái megindítottak s remélhető, hogy a jövő évi beszámolóban már e munkák bevégezését jelenthetjük.

Az olvasótermi használat által nyújtott tapasztalatok és a szükség hozta kívánalmak alapján revízió alá vettük az *olvasóterem* kézikönyvtárának anyagát, melynek kapcsán kiemeltetett 589 tételszám alatt felsorolt munka s helyébe beosztott 228 tétel. Ez adatoknál a gyűjteményes és sorozatos művek egy tételszámnak számítottak. E munka szükségessé tette az olvasóteremben lévő cardex-rendszerű katalógus átdolgozását, mely a revízióval együtt szeptember végére befejezést nyert. Az

új központi fűtés bevezetésével járó munkálatok miatt olvasótermünket augusztus 16-tól november 1-ig kénytelenek voltunk zárva tartani.

Az *Apponyi-gyűjtemény* helyiségeinek technikai átalakítása és bebútorozása után sor került az anyag felállítására és katalogizálására. A *Hungarica-gyűjteményt* a régi levéltári helyiségben állítottuk fel zárt szekrényekben, a nyomtatásban kiadott katalógus sorszámainak rendjében. Minthogy e gyűjteményben foglalt műveket az adományozó rendelkezése értelmében sem címkével, sem pecséttel ellátni nem szabad, a könyveket külön e célra készült exlibrissel láttuk el s erre vezettük rá a katalógusszámot. A folyosón helyeztük el a *Rariora et Curiosa-gyűjteményt*, amelynek egyes darabjait ugyancsak exlibrissel látjuk el és a VÉGH-féle katalógus számozása szerint állítjuk fel. Ugyancsak a folyosón kapott helyet a kb. 5000 kötetből álló bibliográfiai *kézikönyvtár* is s itt helyeztük el kiállításszerűen a *metszetgyűjtemény* egy részét (145 darabot), egyes történeti személyek, helyek, illetve események szerint elrendezett csoportokban. Folyamatban van a teremben elhelyezett, nagyrészt történeti művekből, emlékirat-gyűjteményekből és idegen klasszikusok kiadásából álló *lengyeli családi könyvtár* és a *kézikönyvtár* katalogizálása, továbbá a *metszetgyűjtemény* és a nyomtatott katalógusba már fel nem vett művek tudományos leírása és jegyzékének elkészítése. A gyűjtemény feldolgozását élénk figyelemmel kísérte gr. APPONYI Sándorné, aki azonban a könyvtárnak a közönség számára való megnyitását már nem érthette meg, néhány héttel a fentvázolt munkák befejezte előtt, október 15-én bekövetkezett hirtelen halála folytán. A Széchenyi-könyvtár vezetősége és a tisztviselői kar képviselői szomorú szívvel kísérték utolsó útjára az APPONYI-könyvtár nagynevű alapítójának nemesszívű özvegyét s mindig fájlalni fogják, hogy a teljesen felállított és megnyíló könyvtárban már nem lelhetne örömét.

Az általános könyvtári munkák során rendezésre került a *színlapgyűjtemény* is, mely a FÁNCSY-gyűjtemény 16 kötetén, a RAKODCZAY-gyűjtemény egy kötetén és a KRECSÁNYI-gyűjtemény 1139 darabján kívül még 5939 darab, nagyrészt id. SZINNYEI József gyűjtéséből származó egyes színlapot foglal magában. Az egyes színlapokat helyek szerint, ezeken belül egyes színházak szerint kronológiai sorrendben 224 fasciculusban helyeztük el. A gyűjteményhez cédulakatalógus készült, az 1848 előtti színlapokat egyenként rávezettük a cédulákra. Gyarapodott a színlapgyűjtemény az Uránia Tudományos Színház színlapjainak húsz kötetével.

Könyvtárunk az év folyamán több *kiállításon* is résztvett és pedig

az 1863-ban alakult Astronomische Gesellschaft Budapesten megtartott 29. kongresszusa alkalmával a svábhegyi KONKOLY-alapítványú M. Kir. Csillagvizsgáló-Intézet helyiségeiben rendezett kiállításon 134, részben régi magyar könyvtári darabbal; továbbá a Párisban «La Pologne en 1830—1920—1930» címen rendezett kiállításon nyomtatványi és kézirati anyaggal, főként a szabadságharccal s a lengyel-magyar barátsággal kapcsolatos; végül az Iparművészeti Múzeum helyiségeiben rendezett Egyházművészeti kiállításon szintén kéziratanyaggal.

Az egyes külföldi érdeklődőkön kívül Könyvtárunkat több ízben bemutattuk csoportos látogatóknak is. Így hat iskola növendékeinek, a vasmunkások önképzőköreinek s a fővárosi iskolán kívüli népművelés előadásai során csoportos látogatóknak. A vezetést végezték: dr. ISOZ Kálmán, dr. PUKÁNSZKY Béláné, dr. TÓTH László, dr. TREML Lajos, dr. ASZTALOS Miklós és dr. HALÁSZ Gábor.

A Széchényi-könyvtár tisztviselői karában a következő személyi változások történtek az 1930. év folyamán:

EPERJESY János könyvtári s.-tiszt jan. 24-én szolgálatátelre beosztott a Könyvtárba. Ugyancsak január folyamán dr. KNEZSA István, a berlini Collegium Hungaricum tagja, szaknapidijjal alkalmaztatott, szolgálatát Berlinből hazatérve április 1-én kezdte meg. Dr. HALÁSZ Gábor önkéntes gyakornok január 25-én szaknapidijasi alkalmazást nyert, végül dr. TREML Lajos és dr. ASZTALOS Miklós a X. fizetési osztályba könyvtári I. o. s.-tisztté, dr. KOZOCSA Sándor pedig a XI. fizetési osztályba könyvtári s.-tisztté neveztetett ki. Dr. TREML és dr. ASZTALOS szintén a berlini Collegium Hungaricum tagjai lévén, előbbi február 1-én, utóbbi július 28-án kezdte meg könyvtári szolgálatát, dr. KOZOCSA pedig a Néprajzi osztályból május 1-én helyeztetett vissza Könyvtárunkba. LÁSZLÓ Gyula állami elemiiskolai igazgatótanító, beosztott tisztviselő május 1-ével nyugalomba ment, de a legnagyobb készséggel felajánlotta, hogy könyvtári szolgálatát továbbra is folytatni fogja s így önkéntesen ezidőszent is végzi könyvtári munkáját. AKANTISZ Viktor könyvművészeti előadó szeptember 1-én nyugalomba helyeztetett. Ugyancsak szeptember hó folyamán a Könyvtárhoz osztatott be szolgálatátelre dr. TÓTH László római intézeti első titkár és dr. DEÉR József önkéntes gyakornok. Október hóban dr. SIKABONYI Antal könyvtárnokot a m. kir. külügyminiszterium kérésére az ottani könyvtár rendezése céljából a vallás- és közoktatásügyi miniszterium szolgálatátelre átrendelte. Dr. SIKABONYIVAL kapcsolatunk azonban nem szakadt meg, mert heti egy délelőttön foly-

tatja az elcsatolt országrészek gyűjteményének kezelését. Az ő távolléte időtartamára a külügyminiszterium egy szaknapidijnyi javadalmat ajánlott fel, melynek terhére dr. DEÉR József élvezi szaknapidijjasi illetményeit. Ugyancsak októberben dr. PARÁDI Lászlóné könyvtári tiszt könyvtári főtitkár, EPERJESY János könyvtári s.-tiszt pedig könyvtári tisztté léptetett elő s dr. TÓTH László múzeumi titkári címet nyert. Az Orsz. Gyűjteményegyetem Tanácsának hozzájárulásával tisztviselőink sorából többen tanulmányi szabadságot élveznek, nevezetesen: CSIZIK Nóra szaknapidijjas könyvrestaurátori tanulmányok végzése céljából augusztus 1-ével hat havi fizetéstelen szabadságra ment. Dr. KNEZSA István a Lengyelországtól nyert állami ösztöndíj felhasználásával szláv nyelvészeti tanulmányok végzésére október 25-től kezdődőleg nyolchavi fizetéstelen szabadságot kapott. Távollétének idejére szaknapidijasként ideiglenes alkalmaztatást nyert dr. KATONA Lajosné, Dr. KOZOSCSA Sándor németországi könyvtári tanulmányúttjára 1000 pengős ösztöndíjat és hathavi szabadságot kapott. Végül megemlítjük még, hogy ZICHY Mária Eugénia grófnő könyvtártani gyakorlat céljából két hónapig dolgozott Könyvtárunkban.

Könyvtárunk gyarapodása a már évek sora óta fennálló szűkös anyagi körülményei miatt úgyszólván csupán a kötelempéldányok és az ajándékokból került ki. Örömmel tapasztaljuk a mind szélesebb körökben mutatózó áldozatkészséget, amellyel a közönség ajándékaival gazdagítja Könyvtárunkat. Nem hallgathatjuk el azonban ezúttal sem, hogy a javadalom csekély volta folytán Könyvtárunk távolról sem tudja mindazt beszerezni, amire — különösen a külföldi irodalomból — mulhatatlan szüksége volna, hogy mint országunk egyik legelső kultúrintézete, lépést tudjon tartani az idő és a kultúra kívánalmaival. E legsúlyosabb panasznunk mellett nem hagyhatjuk megemlítés nélkül azt a szomorú körülményt sem, hogy ugyancsak a szűkös javadalom miatt Könyvtárunk képtelen abban a mértékben köttetni, amint azt anyagunk biztonsága és fenntartása kívánna. Ebben az esztendőben is csupán 181 darabot tudunk beköttetni, ami gyarapodásunkhoz mérten elenyésző csekély. Amíg hazánk szomorú helyzete folytán Könyvtárunk nagyobb javadalmazást nem nyer, az ebből folyó és bennünket érő esetleges szemrehányásokat ezuton is kénytelenek vagyunk magunkról elhárítani, mert a jelenlegi állapotok mellett többet már nem tehetünk Könyvtárunk érdekében, mint amennyit megteszünk.

Könyvtárunk nyomtatványi osztálya ez év folyamán összesen 23.919 darab könyvvel, füzetel stb. és 13.213 darab aprónyomtatvánnyal

gyarapodott. Ebből 20.303 könyv, füzet stb. és 13.182 aprónyomatvány kötelesspéldány, 2242 kötet és 13 aprónyomatvány ajándék, 44 kötet csere, 783 kötet, 4 aprónyomatvány és 2 csomag áttétel, 7 kötet hivatalos kiadvány és mindössze 540 kötet és 14 aprónyomatvány jutott vétel útján Könyvtárunkba. Vételre fordított a Könyvtár 3943.55 pengőt, 322.30 németbirodalmi márkát, 201.60 sillinget, 239.90 cseh koronát, 85 francia frankot és 4478 dinárt.

Nevezetesebb szerzeményeink ez évben kizárólag az ajándékokból kerültek ki. Özv. KÁDÁR Gáborné, a Párisban élt néhai KÁDÁR Gábor sokszorosító műintézet-tulajdonos iparművésznek hagyatékából 33 pompás díszművel és bibliofil kiadvánnyal gazdagította Könyvtárunkat elhunyt férje végakarata értelmében. Nagyréti DARVAS Béla ongaújfalusi földbirtokos és felsőházi tag családja levéltárával, melyet a Nemzeti Múzeum Levéltári Osztályában helyezett el örökletétként, egyidejűleg könyvtárát is az intézetnek ajándékozta, mely főként szabadványes, vallás- és erkölcsstani, gazdasági, jogi, neveléstudani és tankönyvekből áll. Az anyag, szelekciója után, 1930 nyarán került Könyvtárunkba.

Az Országos Magyar Gyűjteményegyetem január 20-iki ülésén hozott határozat értelmében a Könyvtár duplumai közönséges leltári tárgyakként az igazgató által a főigazgató ellenőrzése mellett cserügyletekre felhasználhatók anélkül, hogy minden esetben a Gyűjteményegyetem jóváhagyását kellene kérni. Ez értelemben az év folyamán több csere létesült. SPIELMANN Ervin kassai bankigazgató 5 darab elcsatolt területi nyomtatványért cserébe kapta KORABINSZKY: *Atlas Regni Hungariae portabilis* c. művét. Dr. SZÉKELY Miklós ny. kir. ítélőtáblai bírósági Horváth Ádám: *Hunnias*, Győr 1787. és MERÉNYI Lajos: *Eredeti népmesék*, Pest 1861. című duplumokért átadta nekünk KUTHY Lajos *munkái* 2. kötetét, Pest 1841. és CSOKONAI VITÉZ Mihály: *Lilla*, Nagyvárad 1805. című művét. A debreceni egyetemi könyvtár a Debrecen és a Hajdúföld 1928. évi évfolyamaiért, melyeknek előfizetési ára egyenként 36 P, cserébe megkapta a Magyar Iparművészet című folyóirat 3 teljes évfolyamát és 11 számát. Végül a m. kir. Központi Statisztikai Hivatal a Magyar Statisztikai Közlemények állományunkból hiányzó 5 darabjért cserébe kapta régi kiadványainak 3 darabját. A m. kir. Pázmány Péter tudományegyetem jogtörténeti szemináriuma pedig megvett duplumainkból két Corpus Jurist 1751 és 1779-ből 15 pengőért.

Használati forgalmunk az olvasóterem hosszas zárvaratása dacára is elég jelentős volt. 14.258 olvasó használt 41.860 művet; továbbá

6488 esetben kiadatott 9555 kötet kölcsönképpen. Ennek kapcsán megemlítjük, hogy az 1929. évhez viszonyítva postai kölcsönzésünk 1930-ban a háromszorosára emelkedett, amikor is kül- és belföldre 158 esetben 127 csomag expedálása vált szükségessé. Örvedetesen következethetünk ez adatokból a Könyvtárunk iránt egyre fokozódó érdeklődésre, de nem téveszthetjük szem elől, hogy az Országos Széchényi Könyvtár célja elsősorban a magyar és magyar vonatkozású nyomtatványok *megőrzése*, ezzel szemben a postai kölcsönzésnél anyagunk jobban szenved, semmint azt Könyvtárunk rendeltetése megengedi. Amellett sok esetben olyan művekért fordulnak hozzánk, melyek bármelyik nagyobb s a kölcsönzésre inkább hivatott könyvtár tulajdonában is meg kell hogy legyenek. Figyelembe kell vennünk ezenfelül még azt is, hogy kölcsönző tisztviselőnk a helybeli forgalom mellett már csak a legnagyobb erőfeszítés árán tudja a megnövekedett expedációhoz szükséges anyagot rendelkezésre bocsátani s adminisztrációnk is nagyon megérzi az ezzel járó munkatöbbletet.

Tisztviselőink munkabeosztása a következő volt:

HAVRAN Dániel c. könyvtárigazgató vezette az ajándék- és vételnaplót, intézte a vásárlásokat és a nyomtatványi osztály folyó ügyeit.

Dr. KEMÉNY György könyvtárnok revideált, feldolgozta a külföldi szépirodalmi anyagot, egyes sorozatokat, rendezte a beérkezett új anyagot, vezette az olvasótermi és a hátralékos anyag feldolgozásának munkálatait eleinte két, majd hat tisztviselő segítségével.

Dr. SIKABONYI Antal könyvtárnok gyűjtötte és gondozta az elcsatolt területek anyagát. Könyvtárértékeléseket végzett s egy csereügyet bonyolított le.

Dr. PANITY Vukoszava könyvtárnok a Háborús és Proletár gyűjtemény anyagát dolgozta fel folytatólagosan. Időnként az olvasóteremben helyettesített. Kisebb megbízásokat intézett el.

Dr. PUKÁNSZKYNÉ KÁDÁR Jolán dr. könyvtárnok gondozta az APPONYI-könyvtár, TODORESZKU-HORVÁTH-könyvtár, a Régi Magyar Könyvtár és az ősnymtatványok anyagát, rendezte a színlapgyűjteményt s az APPONYI-könyvtár metszetgyűjteményének kiállítását. Összeállította a csillagászati kiállítás anyagát, becsléseket végzett és kutatókat szolgált ki.

LAVOTTA Rezső zeneművészeti előadó végezte az új növedék feldolgozását.

EPERJESY János könyvtári tiszt a vallás- és közoktatásügyi miniszterium pedagógiai könyvtára duplumainak jegyzékét vetette össze anyagunkkal, cédulázott, a sorozatos anyag céduláit rendezte, helyettesített

az olvasóteremben és a kölcsönzésnél, majd bekapcsolódott az olvasótermi revízióba és a hátralékos anyag feldolgozásába.

Dr. TREML Lajos I. oszt. könyvtári s.-tiszt feldolgozta a DARVAS-könyvtár anyagát, résztvett az APPONYI-könyvtár revíziójában és a duplumok revideálásában. Résztvett az olvasótermi revízióban és a hátralékos anyag feldolgozásában. Ezenkívül kalauzolt és alkalmi munkákat végzett.

Dr. ASZTALOS Miklós I. oszt. könyvtári s.-tiszt könyvtárbecsléseken és kalauzolásokon kívül résztvett az olvasótermi revízió és a hátralékos anyag feldolgozásának munkálataiban.

Dr. KOZOSCA Sándor könyvtári s.-tiszt rendezte a szépirodalmi anyagot, felügyelő szolgálaton helyettesített és résztvett az olvasótermi revízióban. Hathavi külföldi tanulmányútra ment.

CSIZIK Nóra szaknapidíjas másolta a könyvtári szakrendszer leírását, dr. KEMÉNY mellett segédkezett a feldolgozásban. Augusztus 1-től hathavi szabadsággal külföldi tanulmányútra ment.

Dr. KNIEZSA István szaknapidíjas rendezte az értesítőket, cédulázott, jegyzékbe foglalta SZÉCHÉNYI István könyvhagyatékának számozatlan darabjait. Résztvett az olvasótermi revízióban. Október 25-től külföldi tanulmányútra ment.

Dr. DEÉR József szaknapidíjas résztvett az olvasótermi revízióban és a hátralékos anyag feldolgozásában. Dr. SIKABONYI mellett segédkezik az elcsatolt területek gyűjtési anyagának gondozásánál.

Dr. KATONA Lajosné PALLÓ Margit dr. szaknapidíjas a hátralékos anyag feldolgozásában segédkezett.

MONDOK Károlyné kezelő cédulázott, az iskolai értesítőket rendezte 1922-től 1929-ig s a hiányokat megreklamálta. Időnként segédkezett a titkárságon. Résztvett az olvasótermi revízióban és a hátralékos anyag feldolgozásában. Rendezés alá vette az Universal Bibliothek című sorozatot.

PATAKY Alice polgári iskolai tanárnő, beosztott tisztviselő segédkezett a könyvtári anyag feldolgozásában dr. KEMÉNY mellett. Résztvett az olvasótermi revízióban és a hátralékos anyag rendezésében.

A kötelezpéldányosztályban dr. GULYÁS Pál főkönyvtárnok a vezető és ellenőrzőmunkákon kívül törzskönyvezte a kötelezpéldányokat, szerkesztette a Magyar Könyvészetet és megreklamálta az évnegyedkimutatókban hiányzó könyveket.

ISTVÁNYI Károly könyvtári főtiszt benaplózott 19.267 kötelezpéldányt 965 tételben, beosztotta és nyugtatta a végleges bibliográfiai cédulákat,

nyilvántartotta a nyomdaváltozásokat, beosztotta a kimutatásokat, végezte az expediciót, 624 ajánlott és 1221 egyszerű levelet írt.

Dr. KUMLIK Emil ny. könyvtárigazgató az olvasótermi felügyeletet végezte.

LÁSZLÓ Gyula ny. igazgatótanító a könyvkölcsönzésnél, mint már fentebb is említettük, szíveségből végezte tovább is a teendőket.

KERNER Lujza napidíjas az adminisztráció titkári és gépelési munkáit végezte.

Kézirattárunkkal kapcsolatosan ugyanazok a panaszaink vannak, mint amelyeket nyomtatványi osztályunkról szóló jelentésünkben már említettünk. A pénztelenség itt talán még súlyosabban érint bennünket, mert hiszen kézirati anyagot, hacsak ajándékként nem jut hozzánk, csupán vétellel lehet szereznünk. Mint a gyarapodásból kitűnik, a vétel útján szerzett anyag nem nagy s kéziratosokat sokkal ritkábban kapunk ajándékképpen, mint nyomtatványi anyagot. Az 1930. évben az összes gyarapodás 549 darab, 17 csomag és egy szekrénynyi kézirat. Ebből vétel 444 darab, áttétel 11, csere 4 darab, ajándék 90 darab és 5 köteg, hagyaték pedig az APPONYI-kéziratokon és a GYERTYÁNFFY-hagyatékon kívül 12 köteg.

A szerzeményekből ki kell emelnünk GYERTYÁNFFY István pedagógiai igazgató levelezését és egyéb kéziratait. A gyűjtemény becsesebb részét GYERTYÁNFFY Istvánnak kora kiválóbb pedagógusaival folytatott levelezése, továbbá naplószerű feljegyzései alkotják, de megtalálhatók abban az örökhagyó nyomtatásban megjelent műveinek kéziratai is. Az egész gyűjtemény az örökhagyó által készített rendszer és katalógus szerint adatott át a kézirattárnak és így is kerül, az osztály egyéb gyűjteményeitől elkülönítve, megőrzésre. Miután az örökhagyó végrendeletében úgy rendelkezett, hogy iratai egy részét halála után közzétégyék és sajtó alá rendezésével volt tanítványai közül többeket meg is bízott, a végrendelet értelmében a hagyaték addig, amíg ez a bizottság munkáját el nem végzi, a kutatók előtt zárva marad.

A kézirattár anyagának használata a következő volt: 250 kutató használt 442 újkori és 29 középkori iratot, 1783 irodalmi levelet, 5 analektát, 7 nyelvemléket, 172 PETŐFI-ereklyét és 12 fényképet. Összesen 2450 darabot. 61 esetben kölcsön adatott 149 újkori és 20 középkori irat, 14 irodalmi levél, 1 nyelvemlék, 5 PETŐFI-ereklye és 22 facsimile, összesen 211 darab.

A kézirattár tisztviselőinek munkássága a következő volt:

Dr. RÉDEYNÉ HOFFMANN Mária dr. könyvtárnok naplózott, cédulázott, kutatókat szolgált ki, vételeket bírált. Feldolgozta a ZEMPLÉNI-anyagot, RIEDL-hagyatékot, LISZNYAY-hagyatékot, a Történeti Osztály ajándékát, a szomolnoki színtársulat anyagát és dolgozott a SZINNYEI-hagyaték rendezésén.

Dr. TÓTH László múzeumi titkár az olasz kéziratok katalógusának készítéséhez fogott. Átvette és agnoszkálta a GYERTYÁNFFY-hagyatékot és alkalmi munkákat végzett.

Dr. BARTONIEK Emma alkönyvtárnok elvégezte 166 középkori kézirat végleges cédulán való leírását és 111 darabnak revízióját. Alkalmi munkákat végzett és kutatókat szolgált ki.

Dr. HALÁSZ Gábor szakdijnok folytatta a KERN-HAMPEL-PULSZKY-hagyaték feldolgozását. Kalauzolt, értékelt. Feldolgozta a br. MEDNYÁNSZKY Alajos, GYULAI Pál, KISFALUDY Sándor és HORVÁT István még feldolgozatlan iratait és levelezését. Rendezte KERTBÉNY Károly, br. PODMANICZKY Frigyes, HAYNALD Lajos iratait és THALLÓCZY Lajos naplóját. Az egész feldolgozott anyagot bevezette a szakkatalógusba.

Ajándékaikkal könyvtárunkat a következők gyarapították:

I. A nyomtatványi osztályban:

Academie des sciences de PURSS, Leningrad. Akademie der Wissenschaften, Wien, 2 db; Afzelius Niels, Stockholm, 2 db; Altorjai Sándor, gr. Apponyi Sándor hagyatéka, 190 db; gr. Apponyi Sándorné, 2 db; Asztalos Miklós, 5 db.

Balogh Péter; Banga Sándor, Hódmezővásárhely; Barabás Endre, 2 db; Barót Sándor; Barcsay Károly, Győr; Bátky Zsigmond; Berzsényi reálgimnázium igazgatósága, 3 db; Biblioteca Nacional, Montevideo, 2 db; Bierbauer Virgil; Binka Vilmos 9 db; Biológiai kutató intézet, Tihany; Bíró Lajos, 1 db; Bishop Hale Memorial fund, Evanston, Illinois; Bonkáló Sándor, 3 db; Borotvás-Nagy A. C.; Bőle Kornél, 19 db; Budapesti földrengési observatórium; Budapesti kereskedelmi és iparkamara; Budapest székesfővárosi statisztikai hivatal, 10 db;

Castelli Károly, Betlehem; Chaloupecky V., Pozsony; Commissie voor's Rijksgeschiedkundige Publicatien, Haag; Csengery-hagyaték, 5 db; Congresso internat. di Zoologia, Padova; Csenkey Jenő, 2 db.

Dalmady Ödön; Délamerikai Magyar Hírlap, Sao Paulo; Deutsche Bücherei, Leipzig; Divald Kornél, 2 db; Dornyay Béla, Salgótarján, 3 db;

Eesti kirjanduse selst, Tartu, 4 db; Egri érseki iroda; Egri érseki jogakadémia; Egyed István; Erdélyi Szépművészeti Akadémia; Erdődi József; Emnyey József; Európai árú és podgyászbiztosító r. t.

Faragó László, 2 db; Ferenczi Miklós; Farkas Sándor, Nagyenyed; Földművelésügyi minisztérium, 4 db; Földművelésügyi minisztérium vízrajzi intézete; Fővárosi Nyilvános Könyvtár; Fővárosi Paedagogia Könyvtár; France R. H., München.

Gálócsy Árpád, 2 db ; Goriupp Alice, 37 db ; Grósz Dávid, Nagykőrös, 6 db ; Gulyás Pál ; György Dénes ; György Lajos, 2 db.

Hallósy István ; Hézer Béla, Orosháza ; The Hispanic Society of America, NewYork, 2 db ; Hóka Imre ; Hóman Bálint, 53 db ; Horváth Géza ; Hungária Szittyá csoportja.

IBUSZ ; Imaoka Dsuicsiro ; Irinyi Lajos, Mosonszentjános, 6 db ; Isoz Kálmán, 13 db ; Instituto Universitatio Italiano, Roma.

Jakubovich Emil ; József műegyetem rektora ; József műegyetem mechanikai kísérleti állomása, 7 db ; Jurkovich Emil.

Kaizer Nándor, 9 db ; Kath. Patronage Egyesület, Homok, 2 db ; Kádár Gáborné, Páris, 33 db ; Kelemen László ; Kereszty István ; Kerner Lujza, 79 db ; Kertész János ; Képviselőházi iroda, 24 db ; Kisbirtokosok Orsz. Földhitelintézete ; gr. Klebelsberg Kuno, 3 db ; Kolozsvári Egyetemi Könyvtár ; Korniss Gyula, 2 db ; Kosch Árpád ; Kovács István, Szeged ; Kovács Norbert ; Kungl. Bibliotek, Stockholm ; Kungl. Universitets Bibliotek, Uppsala ; Kunstgewerbemuseum, Prag.

Lechner Jenő ; Lengyel követség konzuli osztálya, 3 db ; Leszlényi Imre, 2 db ; Library of Congress, Washington ; Lindberg N. H., Tartu ; Loesche György, Königssee ; Lucifero Armando, Crotona.

M. kir. áll. 22. felmérési felügyelőség, 17 db ; M. kir. áll. munkaközvetítő ; M. kir. államnyomdák nyomt. raktára, 21 db ; M. kir. bányá- és erdőmérnök főiskola, Sopron ; M. kir. Belügyminisztérium ; M. kir. Hadtörténelmi Levéltár ; M. kir. Közp. Statisztikai Hivatal 6 db ; M. kir. legfőbb áll. Számvevőszék ; M. kir. Orsz. Meteorológiai és földtani intézet ; M. kir. Posta vezérigazgatóság, 8 db ; Máday István, 121 db ; Magyar Athletikai Szövetség ; Magyar Gyorsírók Egyesülete ; Magyar Könyvszemle szerkesztősége ; Magyar Nemzeti Bank ; Magyar Nemzeti Múzeum Ásványtára ; Magyar Nemzeti Múzeum Barátainak Egyesülete, 15 db ; Magyar Nemzeti Múzeum Főigazgatósága ; Magyar Nemzeti Múzeum Gazdasági Hivatala, 2 db ; Magyar Nemzeti Múzeum Történelmi Osztálya, 158 db ; Magyar Reviziós Liga ; Magyar Szó kiadóhivatala, Buenos Aires ; Magyar Tudományos Akadémia, 48 db ; Magyar Ujságírók Egyesülete ; Magyar-Kossa Gyula, 2 db ; Majovszky Pál, 4 db ; Manchester Museum ; Markó Árpád, 2 db ; Maxon Lajos, Pécs ; Mezőkeresztes község ; mérey Lajos ; Ministère de l'Institution Publique, Paris, 2 db ; Ministersvo skolstoi, Prága ; Ministerswo, wyznan religijnich, Warszawa ; Municipio de la Habana ; Múzeum Nacional, Rio de Janeiro.

Nagykőrös városa ; Nemes Gyula, 2 db ; Nemzeti Tornaegylet ; Népies Irodalmi Társaság ; Néprajzi Múzeum ; Néprajzi szeminárium, Szeged ;

Olay Ferenc, 20 db ; Orsz. Könyvforgalmi és Bibliografiai Központ, 227 db ; Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület ; Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat ; Orsz. Mezőgazdasági Kamara ; Orsz. Társadalombiztosító Intézet, 3 db ; Oswaldné Knollen Albina ; Oswald Josefina, 2 db.

Palóczy Edgár ; Panaitescu M., Róma ; Pap Károly, Debrecen ; Pastrovits Iván ; Pásztortűz, Kolozsvár ; Pázmány Péter Tudományegyetem jog- és államtud. kara, 2 db ; Pázmány Péter Tudományegyetem Növénykert ; President von Venezuela, Caracas ; Pukánszky Béláné ; Püspöki iroda, Veszprém.

Radisics Elemér; Rados Jenő; Rakssányi Anna; Rat der Stadt Braunschweig; Reiner János, 13 db; Réthly Antal, 2 db; Révai irodalmi intézet; Rijksarchief, Haag, 3 db.

Salamon Samu, Nagyőrös; Sárkány Lóránd; Schmidt Béla, Marosvásárhely; Schubert Tódor; Sebestyén Ede; Semetkay József; gr. Serényi Jánosné, 85 db; Sikabonyi Antal, 2 db; özv. Silberstein J.-né, Vác; Sipos Kamilló; Solymossy Sándor, Szeged; Sopron vármegye alispánja, 2 db; Spitzer-nyomda, 9 db; Staatsbibliothek Aarhus; Stempel Samu; Stern Kurt, Riga; Suomalainen Siede akadémia, Helsinki; Szabó László, 2 db; Szabó Mihály; Számadó György; gr. Széchényi Aladár; Szegedi Kaszinó; Szegzárdy József, Szeged; Székely Miklós, 5 db; Szelényi Ödön, 3 db; Szent Inre gimnázium; Szent István Akadémia, 5 db; Szilády Zoltán 4 db.

Tábori Kornél, 9 db; özv. Tavy Károlyné, 2 db; TÉBE; Terbe Lajos; Thim József; Trieszti ált. biztosító társaság; Turmezei László.

Universitätsbibliothek, Innsbruck, 3 db; University of Illinois; Uruguay köz-társaság konzulja.

Varga Zsigmond; Veress Endre, 2 db; Veszprém vármegyei múzeum; Mme Robert de la Villehervé, Le Havre; Vincze Károly, Porth Amboy USA, 2 db; Virradat-nyomda, 36 db.

Weidmann'sche Buchhandlung, Berlin; Weiss Emil; Weiss Sándor.

Zala vármegye alispánja, Zalaegerszeg; Zempléni Árpád hagyatéka, 73 db; Zolnai Béla; Zoltai Lajos, Debrecen; Zsinka Ferenc; Zsiros Ferenc, 80 db.

II. A kéziratárban:

Gr. Apponyi Sándor hagyatéka.

Bálint József; Bartoniek Géza örökösei (örökletét).

Cserép József.

Gonda Béla; P. Gulácsy Irén.

Hüttl Hümér.

Jakabházy Zsigmond.

Kaposi János; Kerner Lujza; Komáromi János.

Lipcsey József.

Müller János.

Negyedi Baló Béla; Nyomtatványi Osztály.

Sághy János; Schönherr nővérek; Szalay László; Szontagh Antal.

Temesváry János; Történeti Osztály.

Varga Damján; Véghe Gyula.

JAKUBOVICH EMIL.

II.

Levéltári Osztály.

A Levéltári Osztály az állandó, mégpedig a mult esztendőben különösen nagy emelkedést mutató levéltári anyaggyarapodások rendszeres fel-dolgozása és rendezése mellett az 1930-ik évben a levéltár átköltözésé-nek folyományaként még pótlólag szükségessé vált némely iratátcsopor-